

O'QUVCHI TARBIYASIDA MUSIQA FANINING O'RNI

Uralova Farida Ural qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti
Magistratura bosqichi 1-kurs talabasi,
MMTBga qarashli 77-umumiy o'rta maktabning
musiqa fani o'qituvchisi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17204866>

Annotatsiya

Ushbu maqolada musiqa fanining umumta'lim maktablari o'quvchilari tarbiyasidagi o'rni ilmiy asosda yoritilgan. 5–6-sinflar musiqa darsliklarida keltirilgan qo'shiqlar misolida fan bolalarning estetik didini shakllantirish, ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish va ma'naviy dunyoqarashini kengaytirishda qanday rol o'ynashi tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: musiqa fani, estetik tarbiya, ijodkorlik, milliy qadriyat, o'quvchi, qo'shiq, ma'naviyat.

Musiqa – inson ruhiyatini boyituvchi va tarbiyalovchi san'at turi. U nafaqat estetik didni shakllantiradi, balki o'quvchining hissiy dunyosini boyitadi, intellektual va ma'naviy rivojlanishiga hissa qo'shadi. Shu sababli musiqa fanining umumta'lim maktablarida o'qitilishi, ayniqsa 5–6-sinflarda, o'quvchilarning shaxsiyati va ijtimoiy ko'nikmalarini shakllantirishda katta ahamiyatga ega.

Musiqa darslari o'quvchida nafaqat texnik ko'nikmalarni, balki ruhiy intuitsiyani, his-tuyg'ularni ifoda etish qobiliyatini rivojlantiradi. Shu bois fanning o'quvchi tarbiyasidagi roli keng ko'lamli va murakkabdir.

Asosiy qism

Musiqa fanining tarbiyaviy va ma'naviy roli

Musiqa fani o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishi bilan birga, ularning ruhiy va ma'naviy olamini ham boyitadi. O'quvchilar musiqa orqali milliy qadriyatlarni anglash, vatanparvarlik ruhini shakllantirish va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Musiqa darslari davomida o'quvchilar:

- Milliy kuy va qo'shiqlarni o'rganib, vatanparvarlik ruhini his qiladilar;
- Mashhur bastakor va ijodkorlar hayoti bilan tanishib, ulardan ibrat oladilar;
- Cholg'u asboblari va ularning ovoz imkoniyatlarini tushunib, sahna madaniyati ko'nikmalarini egallaydilar;
- Musiqiy xotira, ijodiy fikrlash va ijro mahoratini rivojlantiradilar.

Darslikdagi qo'shiqlar misolida

O'zbekiston Respublikasi umumta'lim maktablari 5–6-sinf musiqa darsligida keltirilgan qo'shiqlar musiqaning tarbiyaviy kuchini namoyish etadi.

• **“O'zbekiston – Vatanim manim”**: O'quvchilarda vatanparvarlik va milliy iftixor hissini uyg'otadi.

“...Vatanim manim, O'zbekistonim, bag'ringda baxtim, shodligim mening...”

• **“Ona haqida qo'shiq”**: Ona mehrini qadrlash va oilaga hurmatni mustahkamlashga xizmat qiladi.

“...Onajonim, mehribonim, yuragimda doim sen bor...”

• **“Qo'shiqlarim sizga atay”**: Do'stlik, mehr-oqibat va insoniy fazilatlarni tarbiyalaydi.

“...Do'stlarim uchun, yorlarim uchun, qo'shiqlarim sizga atay...”

• **“Bahor qo'shig'i”**: Tabiatning yangilanishini va go'zalligini tasvirlab, o'quvchilarni ilhomlantiradi.

“Yashnab ochilgan gullar ichida, bahor kelmoqda yurtimizga...”

Bu qo'shiqlar orqali musiqa darslari o'quvchilarning estetik, ma'naviy va ijodiy qobiliyatlarini uyg'un rivojlantirish imkonini beradi. Qo'shiqlar o'quvchilarga nafaqat bilim, balki hissiy va ruhiy tajriba ham beradi.

Musiqa fanining umumiy ahamiyati

Musiqa fani o'quvchining intellektual va hissiy rivojlanishiga bevosita hissa qo'shadi. U shaxsning estetik didini rivojlantirib, madaniy va milliy qadriyatlarni anglashga yordam beradi. Shu bilan birga, ijodiy fikrlash va ijro mahoratini shakllantirish orqali o'quvchi barkamol shaxs sifatida yetishadi.

Xulosa

Musiqa fani o'quvchi tarbiyasida muhim o'rin tutadi. U o'quvchilarning estetik didini rivojlantiradi, milliy merosga hurmat uyg'otadi va ijodiy qobiliyatlarini shakllantiradi. 5–6-sinflar darsligidagi qo'shiqlar fanning ta'limiy va tarbiyaviy ahamiyatini isbotlaydi. Shu bois, musiqa fanini sevib o'rganish, qo'shiqlarni qalb bilan kuylash va milliy merosimizni qadrlash har bir o'quvchi uchun muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurahmonov, A. (2018). Musiqa tarbiyasi va ta'limi. Toshkent: O'zbekiston.
2. Qodirov, S. (2020). Umumiy ta'limda musiqa fani metodikasi. Toshkent: Ta'lim nashriyoti.
3. Karimova, N. (2019). Musiqa darslarida estetik tarbiya. Samarkand: Fan va ma'naviyat.
4. O'zbekiston Respublikasi umumta'lim maktablari 5–6-sinf musiqa darsligi (2021). Toshkent: Ta'lim nashriyoti.

5. Yusupov, B. (2017). Musiqa va o'quvchi tarbiyasi. Toshkent: Ilm-fan nashriyoti.
6. Navoiy, A. (2005). Badiiy meros va musiqa tarixi (tahliliy maqolalar). Toshkent: Sharq nashriyoti.